

Elever i Billund Kommune i dyslektiske vanskeligheder

Identifikation. Vurdering. Understøttelse.

Forord.....	2
Definition på dysleksi:	2
Definition på læsning og læseforståelse – det brede læsebegreb.....	2
Rammebetingelser.....	4
Mål	5
Kendetegn på dyslektiske vanskeligheder:	6
Daginstitutionerne.....	7
Screening og testning i skolen	8
”Den nye nationale ordblindetest”	9
Fakta om ” Den nye nationale ordblindetest”	10
Strategier:	11
Fonologisk træning.....	11
IT – med afsæt i et multimodalt læsesyn.....	12
Samarbejde, faglig rådgivning, vejledning og rollefordeling	12
Læsekonsulenten:	13
Skoleleder:.....	13
Lærerne:.....	13
Ressourcecenteret:.....	14
Køreplan.....	14
Bilag 1: Handleplan	16
Bilag 2: Fortsat handleplan	17
Bilag 3: Forslag til skolens handleplan for elever i dyslektiske vanskeligheder	18

Forord

Billund Kommune har udarbejdet nærværende procedurebeskrivelse for at sikre, at der er en hensigtsmæssig og ensartet praksis i Kommunen, når en elev afklares i forhold til dysleksi. Proceduren er løbende under udvikling i takt med, at nye erfaringer og tiltag viser behovet for at gøre tingene anderledes.

Proceduren skal sikre, at børn og unge i dyslektiske og/eller andre skriftsproglige vanskeligheder identificeres så tidligt som muligt, og at de tilbydes en tidlig og målrettet undervisning baseret på et samarbejde mellem alle involverede parter.

Betegnelsen dysleksi, som i oversættelse betyder *vanskeligheder med ord*, benyttes gennemgående i denne procedurebeskrivelse.

Definition på dysleksi:

Dysleksi er vanskeligheder med at lære at læse og skrive. Der er tale om en indlæringsvanskelighed, som skyldes langsom og upræcis omsætning af bogstaver og bogstavfølger til sproglyde. Disse problemer er ikke resultatet af generelle indlæringsvanskeligheder eller sansemæssige skader – dysleksi er en specifik sproglig vanskelighed af medfødt oprindelse.

På landsplan vurderes det, at ca. 6 % af børnene i en årgang har dysleksi, men dette tal kan med en tidlig og målrettet indsats reduceres.

Dysleksi er naturligvis en ekstra udfordring, men ikke en hindring for at få en uddannelse.

Definition på læsning og læseforståelse – det brede læsebegreb

Læsning kan ske på mange måder, i flere modaliteter og i flere sammenhænge. Læsning er ikke blot en færdighed, men i særdeleshed en kompetence, hvor både færdigheder som at læse, skrive, høre, iagttage og repræsentere sammen med en kulturel indsigt og en kritisk tilgang er en forudsætning for at forstå, værdsætte og bruge sproget fyldestgørende. Et bredt læsebegreb, som favner læsningens kompleksitet og tidens udfordringer, er udgangspunktet i Billund Kommune.

Læseforståelsen er den centrale del af selve læsningen. Læseforståelsen er nødvendig for, at vi kan bruge, anvende og interagere med tekster. Læseforståelsen er afhængig af en masse delelementer som forforståelse, afkodning/ læsning med øre eller øjne, teksthukommelse, ord- og sprogforståelse, grammatisk kendskab, genrekendskab, læsemåde, læseform, evnen til at drage følgeslutninger og visualisere, motivation og kontekst¹. Denne brede måde at definere læsning på rummer adskillige muligheder for den enkelte elev at finde flere styrker inden for fænomenet læsning, og for den enkelte lærer at finde en palet af undervisningsmetoder i læsning, såsom

- Sproglig opmærksomhed, rim og remser, morfemer
- Rollespil, teater, læseteater
- Dialogisk læsning, faglige læse- og skrivestrategier før, under, efter
- Multimodale tekster (ord, lyd, billeder), finde læsevejen
- Læseforståelse ud fra andre ressourcer fx billeder, lyd, gestus, film og grafiske fremstillinger
- Makkerlæsning, læsevenner
- Højtlesning, lyttelæsning, gentaget læsning, fingerlæsning
- Omformning af tekster til andre genrer eller medier
- Sensorisk – gøre og/eller føle med sand, ler, LEGO...

¹ Inspireret af Bundsgaard, Jeppe og Linnea Ehris to modeller om læsning

Rammebetingelser

I Billund Kommune følger daginstitutioner og skoler børnenes/elevernes læseforudsætninger og læseudvikling tidligt, da forskning viser, at en tidlig indsats med fokus på barnets sproglige udvikling i høj grad kan mindske graden af dyslektiske vanskeligheder. Både dagplejere og pædagogiske medarbejdere i dagtilbud og specialpædagoger samt tale-hørekonsulenter i PPR arbejder tidligt med børnenes sprogstimulering og ordforråd.

Alle daginstitutioner indarbejder de sproglige temaer fra SPROGPAKKEN i læreplanerne. SPROGPAKKEN er socialministeriets tiltag i forhold til børns sproglige udvikling med fokus på tidlig indsats. Som fælles mål i Billund Kommune valgtes det at arbejde med børns ordforråd. Der er evidens for, at der er sammenhæng mellem børns ordforråd i 3-årsalderen og deres uddannelsesniveau som 16-årige. I Billund Kommune bruger dagtilbud Rambølls Hjernen & Hjertet som sprogvurdering af 3-årige og 5-årige børn med et formodet behov for sprogstimulering samt til alle elever i starten af 0.klasse.

Folkeskolerne i Billund Kommune er underlagt ”Forenkede Fælles mål”, ”Bekendtgørelse af lov om folkeskole” og ”De nationale mål”.

De Forenkede Fælles Mål er fastsatte nationale mål for, hvad eleverne skal lære i skolens fag og emner samt i børnehaveklassen. De Fælles Mål er bindende mål og skal være styrende for undervisningen i folkeskolen. Undervisningen i de enkelte fag og emner skal også fremme elevernes alsidige udvikling. De Forenkede Fælles Mål består af fagformål, kompetencemål og underliggende færdigheds- og vidensmål. I udvalgte områder i dansk og matematik er der opstillet opmærksomhedspunkter. Opmærksomhedspunkterne er områder, som forskningen viser, er grundlæggende og det forventede minimumsniveau for, at eleverne kan følge med i alle fag og tilegne sig læring i alle fag. Hvis en elev ikke når det niveau, der er beskrevet i opmærksomhedspunktet, skal læreren gå i dialog med skoleledere og skolens ressourcepersoner om, hvordan eleven kan hjælpes.²

² <http://uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Fag-timetal-og-overgange/Faelles-Maal/Om-Faelles-Maal>

<http://uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Fag-timetal-og-overgange/Faelles-Maal/Centrale-elementer-i-Faelles-Maal>

Desuden skal § 18 og et af de tre nationale mål nævnes i denne sammenhæng.

§ 18. Undervisningens tilrettelæggelse, herunder valg af undervisnings- og arbejdsformer, metoder, undervisningsmidler og stofudvælgelse, skal i alle fag leve op til folkeskolens formål, mål for fag samt emner og varieres, så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger.

Det ene af de tre nationale mål: Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.

På de enkelte skoler er der forskellige ressourcepersoner og -funktioner, som støtter indsatsen for elever i dyslektiske vanskeligheder. Det er:

- Lærerteamet
- Ressourcecenteret, herunder læsevejlederen og IT-vejlederen
- Skoleledelsen
- PPR og læsekonsulenten

Alle naturligvis i tæt samarbejde med eleven og elevens forældre.

Undervisningen skal tage udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og behov og udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, som de kan. Derfor er det en vigtig forudsætning at udgangspunktet er det brede læsebegreb, hvor alle elever har mulighed for succes og udvikling.

Mål

1. At elever i risiko for at få læsevanskeligheder, herunder dyslektiske vanskeligheder, identificeres tidligt i skoleforløbet, så de får den rette hjælp.
2. At elever fortsat udvikler deres selvstændige læsning. Dette bør ske i en meningsfuld sammenhæng i samspil med elevens læringsforudsætninger – ofte med afsæt i læseforståelsen og fonologisk træning.
3. At elever, som på grund af dyslektiske vanskeligheder ikke kan opnå selvstændig læsning af alderssvarende tekster, får adgang til samme viden som deres kammerater ved hjælp af kompenserende it.

Kendetegn på dyslektiske vanskeligheder³:

Det er især barnets vanskeligheder med sproget, der forudsiger læsevanskeligheder. Men dysleksi i familien er også et vigtigt tegn på potentielle udfordringer for barnet. På forskellige klassetrin kan lærerne være opmærksomme på følgende risikotegn:

Børnehaveklassen:

Vanskeligheder med at huske bogstaver og/eller tal.

Vanskeligheder med at opdele ord i mindre dele og arbejde med lydene i et ord.

Vanskeligheder med at huske ord.

Første klasse:

Vanskeligheder med at lære alfabetet og omsætte bogstav til lyd og bogstavfølger til ord.

Vanskeligheder med hurtigt at genkende hyppige ord i læsning.

Vanskeligheder med stavning.

Vanskeligheder med at lære tabeller og løse matematikopgaver

Senere klasser:

Vanskeligheder med at stave

Vanskeligheder med at formulere sig skriftligt

Vanskeligheder med at lære fremmedsprog

Meget langsom og upræcis læsning

Nederlagsfølelse og evt. sociale problemer.

³ <http://socialstyrelsen.dk/handicap/ordblindhed/om-ordblindhed/kendetegn>

Daginstitutionerne

I Billund Kommune bestræber vi os på at kende de børn, der er i risiko for at udvikle dysleksi inden skolestart eller hurtigst derefter, således at vi kan være ekstra opmærksomme og sætte stimulerende læring i gang. Der er derfor fokus på børnenes sproglige udvikling, og følgende procedure følges:

I daginstitutionerne påbegyndes sprogvurderingen med Rambøll Sprog, som giver viden om talesproget⁴ og lydlig⁵ og kommunikative⁶ kompetencer.

Trin	Daginstitution	Hvem
1	Sprogvurdering 3 år	Foretages af pædagoger i daginstitutionerne i samarbejde med forældrene.
1.a	Sprogstimulerende indsats iværksættes for de børn, hvor sprogvurderingen viser, at barnet har behov for det.	Foretages af pædagoger i samarbejde med forældre, specialpædagoger og talehørekonsulenter i PPS
2	Sprogvurdering 5 år Udviklingen og behovet for (fortsat) sprogstimulering vurderes	Foretages af pædagoger i daginstitutionerne i samarbejde med forældrene.
2.a	Sprogstimulerende indsats fortsætter eller iværksættes.	Foretages af pædagoger i samarbejde med forældre, specialpædagoger og talehørekonsulenter i PPS

Med sprogvurderingen, der tilbydes i daginstitutionerne og de forebyggende initiativer, der tages, er målet, at skolerne, allerede ved skolestart, er bekendte med, hvilke børn der er i risiko for at udvikle dysleksi. Samarbejde mellem pædagogisk personale og lærere omkring børnenes overgang fra børnehave til skole kan/skal skabe forudsætningerne for den bedst mulige skolestart med fokus på tryghed og læring.

⁴ Omfatter bl.a. ordforråd og sprogforståelse - barnets forståelse af ord, begreber og komplekse sætninger

⁵ Omfatter barnets færdigheder i at bearbejde lyde og genkende og benævne bogstavnavne. Denne del kan medvirke til at identificere børn i risiko for dyslektiske vanskeligheder.

⁶ Siger noget om barnets brug af sproget

Screening og testning i skolen

Klasse	Test	Betydning
0. klasse	Sprogvurdering Inden uge 42	Der iværksættes en sprogstimulerende indsats for de elever, der har behov.
1. klasse	Ordlæseprøve 1 fra Skriftsproglig udvikling eller OS64	Usikre læsere (som henholdsvis er i kategorien 3 eller ”erkendelse”) tilbydes en særlig tilrettelagt undervisning evt. i form af holddeling.
2. klasse	National test i læsning ”Nonordsstavning ⁷ ” udviklet af DVO. Testene sammenholdes med henblik på at finde elever med risiko for at udvikle dysleksi. Evt. Ordlæseprøve 1 eller 2	Lærerne finder tidligt frem til elever med særlige behov og kan medtænke dem i undervisningen fremadrettet og løbende følge op.
3. klasse	Elever som efter særligt tilrettede forløb stadig ses at være i vanskeligheder testes med ”Testbatteriet”. Læsevejlederen eller læsekonsulenten vurderer, om ”Ordblindetesten” skal tages, så andre primære vanskeligheder ikke overskygges og aftaler yderligere med lærerne	Eleverne vurderes ud fra et helhedssyn. Det er vigtigt at få et klart overblik over, hvilke kompetencer og hvilke vanskeligheder den enkelte elev besidder. Skriftsproglige og dyslektiske vanskeligheder forekommer i forskellige former og sværhedsgrader, hvorfor en kombination af tests er nødvendig. Lærerne omkring eleverne sparrer med ressourcecenteret på den enkelte skole og læsekonsulenten PPR i forhold til at tilbyde elever i risikogruppen særligt tilrettede

7

http://www.google.dk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CB8QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.nota.nu%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2Fvejledning_til_afgraensning_af_dysleksi.pdf&ei=VHg_VcnB4LXaraZgcAB&usq=AFOjCNGmhn5Vb2zv9OUxYNb4I_sEO8j4YQ&bvm=bv.91665533.d.bGQ

	omkring eleven samt læsevejleder og forældre. På klasseniveau kan Sætningslæseprøve 2 eller ST3benyttes.	forløb fx i fonologisk opmærksomhed eller brugen af kompenserende IT.
--	---	---

Nogle elever kan være dygtige til at kompensere for egne læsevanskeligheder, så det bliver vanskeligere at identificere dem og sikre, de modtager den rigtige hjælp. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på dysleksi under hele skoleforløbet.

I 4., 6. og 8. klasse anvendes, som i 2. klasse, de it-baserede nationale læsetests, som indsamler valide informationer om elevernes læsning. Hvis en elevs testresultat på et profilområde ikke er alderssvarende, er der altid grund til at være opmærksom – da det kan have forbindelse med dyslektiske vanskeligheder især inden for profilområdet ”afkodning”. I 3., 5. og 7. klasse anvendes ST- prøver eller tilsvarende prøver. Elever, som udviser vanskeligheder (henholdsvis ”mangelfuld” eller C3 eller derunder), afdækkes yderligere i et samarbejde mellem læsekonsulenten og skolens ressourcecenter med henblik på at tilrettelægge de optimale undervisningssituationer, så eleven kan begynde at se egne potentialer.

Elever i dyslektiske vanskeligheder ved ofte selv, at de har nogle vanskeligheder, som andre ikke har, og det kan derfor være en lettelse at få af vide, at man er i dyslektiske vanskeligheder, fordi det giver en forklaring på, hvorfor eleven har været nødt til at arbejde hårdere end de andre.

En sikker og ensartet identifikation af dysleksi er vigtig for at mindske de negative konsekvenser af vanskelighederne og for at sætte ind med målrettet og særligt tilrettelagt undervisning, der kan støtte og fremme elevens læse- og staveudvikling.

”Den nye nationale ordblindetest”

Undervisningsministeriet har i samarbejde med Socialstyrelsen, Center for Læseforskning på Københavns Universitet og Skoleforskningsprogrammet IUP ved Århus Universitet udviklet den tværgående ordblindetest. Testen skal bidrage til en sikker og ensartet identifikation af dysleksi og

kan anvendes på alle uddannelser fra 3. klasse i grundskolen til de videregående uddannelser – på tværs af kommunegrænser og uddannelser.

Hvis testens resultat ikke viser dysleksi, skal der findes andre forhold, der forklarer læsevanskelighederne. Da grænsen mellem at være 'ordblind', 'usikker fonologisk kodning' og 'ikke ordblind' er flydende, indstilles det, at der udarbejdes retningslinjer og indsatser inden for de tre målgrupper i foråret 2016, når der på skolerne begynder at være opsamlet erfaringer med at benytte testen. Undervisningsministeriet lancerer en beskrivelse af indsatser målrettet elever i dyslektiske vanskeligheder i grundskolen i efteråret 2015. Disse indsatser tages med i det videre arbejde.

Testen skal ses som et redskab til at undersøge elevens og studerendes evner til at udnytte skriftens fundamentale lydprincip. Derfor kan testen heller ikke stå alene, men skal indgå i en helhedsvurdering af eleven, som foregår i et samarbejde mellem elevens lærere, skolens læsevejleder og kommunens læsekonsulent. "Ordblindedtesten" skal altid, uagtet resultatet, munde ud i en udtalelse og en handleplan, da testen tages grundet en faglig bekymring for eleven.

Fakta om " Den nye nationale ordblindedtest" ⁸

- Testen er udarbejdet til testning af enkeltelever og kan ikke anvendes til klassescreening.
- Testen er udviklet som et redskab til at identificere dysleksi blandt elever, der viser tegn derpå. Det er typisk elever, hvor læsning og læseudvikling trods solid indsats er vedvarende besværet.
- Testen skal være en del af en helhedsvurdering af eleven og en nærmere undersøgelse af elevens forudsætninger og stærke og svage sider i læsning er nødvendige, så der er et solidt grundlag for tilrettelæggelse af undervisningen og andre tiltag. Denne nærmere undersøgelse kan udmærket foregå som en del af den indledende undervisning af eleven.
- Testen skal tages af en testvejleder, typisk en læsevejleder. Før testen underskriver hjemmet en bemyndigelseserklæring.
- Testen undersøger elevens færdigheder til at udnytte skriftens fundamentale lydprincip. Testens resultat kan ikke stå alene, men skal indgå i en helhedsvurdering af eleven.

⁸ Vejledning: <https://ordblindedtest.nu/vejleder/pdf/VejledningOrdblindedtesten.pdf>

Selve testen: <https://ordblindedtest.nu/login>

- Testen tilbydes fra 3. klasse. Testen kan bruges til elever fra foråret i 3. klasse og opefter⁹.
- Der er andre årsager til læse- og skrivevanskeligheder end dysleksi, men disse vanskeligheder har testen ikke til formål at undersøge. Testen afdækker ikke de læsevanskeligheder som elever med sammensatte og/eller generelle vanskeligheder har. (tekstforståelse, ordmobilisering, ordforråd, teksthukommelse, sprog og begrebsverden, tale og mundtlig formulering, læsning og stavning). Der skal stadig tages hånd om disse elever, og de skal tilbydes netop den pædagogiske indsats, de har brug for
- Testen er i sig selv ikke løsningen på en elevs skriftsproglige vanskeligheder, og testen skal altid følges op af pædagogiske indsatser og en handleplan. Indsatser på skolen skal diskuteres og iværksættes i samarbejde med lærere, forældre, elev og evt. læsekonsulent.

Strategier:

I alle fag er det vigtigt, at lærerne didaktisk overvejer, hvorledes deres undervisning i fagene bedst inkluderer elever, hvis skriftsproglige udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte.

Elever med dyslektiske vanskeligheder har brug for både undervisning i skriftens principper og kompenserende foranstaltninger. Indsatsen vil derfor oftest være både læse- og skriveteknologi samt målrettet undervisning tilrettelagt ud fra den enkelte elevs behov i balance med andre kvalificerende aktiviteter.

Fonologisk træning

Forskningsbaseret viden om dysleksi viser, at opdages vanskelighederne i tide, og sættes der ind med kvalificeret undervisning, så kan disse elever lære at læse funktionelt. Det er derfor muligt for elever med dysleksi at lære at læse og stave, men det er sværere for dem, end for andre mennesker.

Elever med dysleksi har brug for ekstra undervisning i de tre alfabeter (form, navn og lyd) og skriftens principper for fortsat at udvikle den selvstændige læsning. Undervisningen kan foregå som

⁹ Vejledningen version 3 kap. 3 <https://ordblindetest.nu/vejleder/pdf/VejledningOrdblindetestenVersion3.pdf>

bogstav/lydkursus, læsekursus med forskellige læsemetodikker, holddeling med ekstra lærerressource eller individuel læseundervisning med udgangspunkt i forskningsbaserede metoder. Denne undervisning foregår oftest i samarbejde med skolens ressourcecenter.

It – med afsæt i et multimodalt læsesyn

Elever i dyslektiske vanskeligheder skal have mulighed for at tilegne sig viden og udtrykke sig på lige fod med andre elever, ud fra en forudsætning om, at forskellige medier anvendes ligeværdigt. Adgang til NOTA og AppWriter kan sikre eleverne god almen viden, udvikle elevernes sprog og kendskab til tekster og give dem bedre læseforståelse samt fastholde elevernes selvværd og betyde, de bevarer lysten til at lære sammen med andre elever i klasselokalet. På den måde gøres livslang læring mulig.

Kompenserende it-hjælpe midler er særdeles velegnede til såvel læsning som skrivning i almenundervisningen, og bør implementeres allerede i indskoling i flere fag og for alle elever, så de bliver et naturligt hjælpemiddel for alle, der har behov derfor.

Vi ved:

1. fra forskningen: At muligheden for succes med kompenserende it for eleven i dyslektiske vanskeligheder afhænger af i hvor høj grad dette hjælpemiddel i øvrigt benyttes i klassen.
2. af erfaring: At elever, der er vant til at bruge læse- skrivnehjælpe midler bliver dygtigere til at læse, forstå og aktivt bruge tekster samt udtrykke sig skriftligt.

Samarbejde, faglig rådgivning, vejledning og rollefordeling

Det er skolelederens ansvar, at skolen tilbyder eleven den nødvendige hjælp og støtte med udgangspunkt i elevens beskrevne vanskeligheder. Et samarbejde mellem forældre, lærerteam, skolens ressourcecenter og eventuelt læsekonsulenten er væsentligt for at tilgodese elevernes behov i den almene undervisning bedst muligt i alle fag.

På de enkelte skoler afholdes læsekonferencer på forskellige klassetrin, hvor elever med besværet læseudvikling drøftes og vurderes i forhold til den forebyggende, foregribende og indgribende og herunder den inkluderende indsats.

Læsekonsulenten:

Læsekonsulenten er en naturlig ressourceperson fx i forhold til rådgivning og vejledning i forhold til undervisningen af elever med skriftsproglige vanskeligheder, i forbindelse med testning og implementering af den beskrevne procedure eller rådgivning og vejledning vedrørende kompenserende it. Skolen vurderer på baggrund af en skriftlig udtalelse, hvilke særlige undervisningsmaterialer og it-hjælpe midler en elev har behov for. Det vil som oftest være læsekonsulenten i PPR, der udfærdiger sådan en udtalelse¹⁰. Desuden udarbejdes en handleplan¹¹ med fokus på mål, indsats og aktører ud fra et inkluderende synspunkt.

Skoleleder:

Det forventes, at skolerne har en parat handleplan¹², hvor det tydeligt fremgår:

- hvem, der tester for dyslektiske vanskeligheder på skolen
- hvilke indsatser, der iværksættes, når en elev er i dyslektiske vanskeligheder
- hvem, der har ansvar for at iværksætte indsatserne

Lærerne:

Ifølge Folkeskoleloven er alle lærere ansvarlige for elevernes læsning. Dansk læreren er ansvarlig for at lære eleverne at læse, og at de efterhånden kan bruge, forholde sig til og diskutere tekster. Faglærere i andre fag er medansvarlige for, at eleverne lærer at læse og forstå fagenes tekster, og at de etablerer gode faglige læsevaner. Opgaven er bl.a., at faglærerne bevidst arbejder med elevernes

¹⁰ <http://socialstyrelsen.dk/handicap/ordblindhed/stotte-og-it-vaerktojer/grundskoler/grundskoler>

¹¹ Vedlagt som bilag 1: Handleplan bilag 2: Fortsat handleplan

¹² Bilag 3: Forslag til skolens handleplan for elever i dyslektiske vanskeligheder

faglige ordforråd, forforståelse og læseforståelse. Det anbefales, at der arbejdes med læseforståelsesstrategier før, under og efter læsning.

Undervisningen bør tilrettelægges således, at eleven har mulighed for at benytte kompenserende it. I forvejen har lærerne gennemtænkt, hvordan differentieringen skal være for, at eleven kan anvende kompenserende it i arbejdet, og elevens grundlæggende problemer ikke bliver nogen hindring i læringsprocesserne.

Det er afgørende, at den enkelte lærer har en viden om, hvad dysleksi er, og hvilke pædagogiske konsekvenser det har. Lærerne skal være opmærksomme på, at elever i dyslektiske vanskeligheder behøver:

- Mere tydeliggørelse af tænkning omkring opgaveløsning.
- Flere gentagelser af opgaven.
- Tydelige strategier i arbejdsprocessen.
- Mere tid til at løse opgaver, der kræver læsning og stavning.

Klasserumsundervisningen vil omfatte langt den største del af undervisningstiden.

Ressourcecenteret:

Ressourcecenteret kan tilbyde særlig tilrettelagt undervisning i specifikke træningsområder fx introduktion til kompenserende it, finde egnede materialer i forhold til undervisning og frilæsning samt vejlede lærere i forhold til indhold, metoder, tilrettelæggelse og evaluering af en differentieret undervisning i skriftsproget i samarbejde med forældre og læsekonsulenten.

Køreplan

DVO-screeningen i 2. klasse sendes hvert år i maj/juni til læsekonsulenten, og screeningen sammenholdes med andre test. Tiltag og muligheder for elever i risikozonen drøftes med læsevejlederne på skolerne.

Lærerne evaluerer jævnligt elevernes udbytte af danskundervisningen, og minimum en gang om året testes eleverne med standardiserede test i enten læsning eller stavning jævnfør ”Testning og screening i skolen” s.8-9.

Elever, som i den daglige undervisning og i testene, udviser vanskeligheder drøftes med ressourcecenteret/læsevejlederen og evt. læsekonsulenten, og tiltag sættes i værk.

Elever, som trods tiltag fortsat udviser skriftsproglige vanskeligheder, drøftes på Pædagogisk Forum i forhold til muligheden for en indstilling til læsekonsulenten og en videre udredning og en udtalelse med fokus på elevens skriftsproglige vanskeligheder og kompetencer.

Læsekonsulenten udarbejder i samarbejde med lærere, ressourcecenter, forældre og eleven en handleplan for undervisningen med fokus på elevens udvikling, forudsætninger og potentialer.

Handleplanen tager sit afsæt i elevens zone for nærmeste udvikling og indeholder en - tre SMARTe¹³ mål som igangsættes hurtigst muligt hjemme, i klassen og evt. med inddragelse af ressourcecenteret.

¹³ SMARTe mål er Specifikke, Målbare, Accepterede, Realistiske og Tidsbegrænsede (John Hattie)

Bilag 1: Handleplan

Handleplan for elever i dyslektiske vanskeligheder

Billund
kommune

Elevens navn og klasse	
Dato	
Lærere og øvrige ressourcepersoner	

Fase 1	
Mål og indsats	
Status på udfordring	
Overordnet fokus	
Kortsigtede mål SMARTe mål Specifikt Målbart Accepteret Realistisk Tidsbegrænset/tidsperspektiv	
Indsats: Skolen Ressourcecenter Forældre/elev	
Næste skridt Aftale	

dato

**Pædagogisk Psykologisk
Rådgivning**
Jordan Rundt 1
7200 Grindsted

Tlf. 79 72 75 71
www.billund.dk

Læsekonsulent:
Iben Stavnsbo Sørensen
Tlf. 79 72 75 83
iss@billund.dk

Bilag 2: Fortsat handleplan

Handleplan for elever i dyslektiske vanskeligheder

Billund
kommune

Fase 2 Evaluering og justering	
Effekt af indsats Evaluering	
Ny status	
Overordnet fokus	
Nye mål: SMARTe mål Specifikt Målbart Accepteret Realistisk Tidsbegrænset	
Indsats	
Samlet vurdering	

dato

**Pædagogisk Psykologisk
Rådgivning**
Jorden Rundt 1
7200 Grindsted

Tlf. 79 72 75 71
www.billund.dk

Læsekonsulent:
Iben Stavnsbo Sørensen
Tlf. 79 72 75 83
iss@billund.dk

Bilag 3: Forslag til skolens handleplan for elever i dyslektiske vanskeligheder

Testlærere:

Klasse	Test	Testlærer
Alle klasser	”Testbatteriet”	
Maj 2. klasse	DVOs ”Nonordsstavning”	Læsevejlederen
3.-9.	”Ordblindedtesten”	Læsevejlederen

Indsatser med ressourcepersoner:

Klasse	Indsats	Ansvarlig
0. klasse	Sprogstimulerende undervisning	
1.-2. eller 3. klasse	Fonologisk træning fx Læseløft Fingernemt	
2.-3. klasse	Appwriter introduceres	
4.-9. klasse	Holddeling med fx Læsemetodikker/læsestrategier Specifikke skriftsproglige principper (fx vokalforveksling, morfemer, konsonantophobning, endelser mv.) VAKS Fonologik	

4.-9. klasse	Kurser i kompenserende it inden for både skrivning og læsning.	
--------------	--	--